

OBSAH

Proč vznikla tato kniha	11
-------------------------------	----

A ZLO Z POHLEDU BIBLE

I. MŮŽE BOŽÍ PROROK ZTROSKOTAT? BŮH ZATVRZUJE IZRAEL (Iz 6,1-11)	15
1. Historická situace a Izajášovo vystoupení	15
2. Troskotá prorok? Zatvrzelost lidu	17
3. Izajášovské řešení	21
4. Co je skutečně uvedeno v Iz 6	22
5. Text obtížný už pro pozdější redakci	23
6. Příkaz k zatvrzení – teologická nesnáz židovských překladatelů ..	24
7. Příkaz k zatvrzení jako pomoc křesťanům	28
8. Člověk může v modlitbě obrátit zatvrzení i proti Bohu	31
II. NEGATIVNÍ RYSY STVOŘENÍ A DĚJIN: HOSPODIN STVOŘIL TAKÉ TEMNOTU A ZLO (Iz 45,7)	32
1. Hospodin stvořil jen dobro a vše dobré – ale nestvořil všechno: Gn 1,1-2,4a	33
2. Jak daleko sahá Hospodinova stvořitelská moc?	36
3. Deuteroizajášova teze	41
III. BŮH JAKO NEPŘÍTEL JEDNOTLIVCE? ŽALM 88	44
1. „On působí bolest, ale (též) obváže (rány); co rozdrtí, vyléčí svou rukou“ (Jb 5,18) – představy o nemoci	46
2. Žalm 88 jako umělecky ztvárněná modlitba – co však chybí?	49
3. Je žalm 88 vůbec modlitbou?	50

B ZLO Z POHLEDU DĚJIN TEOLOGIE

I.	VÝROKY CÍRKVE O ZLU	57
1.	Všechno je stvořeno Bohem	58
2.	Zlo nemá vlastní podstatu	59
3.	Předvědění, ne však předurčení ke zlému	62
4.	Bůh zlo dopouští	63
II.	FUNKCE ZLA V ŘÁDU SVĚTA: AUGUSTIN	66
1.	Zlo jako součást kosmického řádu	66
2.	Lidská vůle jako pramen zla	68
III.	DOPOUŠTĚNÍ ZLA: TOMÁŠ AKVINSKÝ	71
1.	Chce Bůh zlo?	73
2.	Může být Bůh příčinou zla?	74
IV.	ZLO JAKO VÝRAZ BOŽÍ VŮLE: CALVIN	78
1.	Řeč o dopouštění jako „neužitečná veteš“	79
2.	Také satan je božím nástrojem	80
V.	OSVÍCENSKÉ OSPRAVEDLNĚNÍ BOHA: LEIBNIZ	83
1.	Svět jako nejlepší z možných světů	84
2.	Zlo náleží k celkovému řádu	85
3.	Zhroucení osvícenské teodiceje	87
4.	Zprostit Boha odpovědnosti? Kritické tázání	91

C ZLO Z POHLEDU LITERATURY

I.	MYŠLENKA „TRPÍCÍHO BOHA“ JAKO UMLČENÍ VEŠKERÉ TEODICEJE: „ZIMA VE VÍDNI“ REINHOLDA SCHNEIDERA	98
1.	Lidská vina před Bohem	99
2.	Zhroucení tradičního obrazu světa	103
3.	Nový obraz Boha: trpící Bůh	105
4.	Utišení otázky teodiceje	108
II.	MYŠLENKA „BOŽÍ VINY“ JAKO VYČERPÁNÍ TEODICEJE: „TYNSET“ WOLFGANGA HILDESHEIMERA	110
1.	„Absurdní divadlo“ jako odraz absurdního světa	110
2.	Zkušenost nesmyslnosti	112
3.	„Bůh“ – otevřená otázka	114
4.	„Počátek všeho bezpráví, počátek boží viny“	117
5.	Vyčerpání otázky teodiceje	120
III.	MYŠLENKA „BOŽÍ VINY“ JAKO ODMÍTNUTÍ TEODICEJE: „ŠAMGORODSKÝ PROCES“ ELIE WIESELA	122
1.	Svědék Osvětlemi: „Noc“	122
2.	Němý protest proti Bohu	124
3.	Proti křesťanskému přivlastňování	126
4.	Proces proti Bohu	129
5.	Klasická teodicea – dílo ďáblovo?	133
6.	Proces proti Bohu – fraška?	134
7.	Odmítnutí teodiceje	136
IV.	MYŠLENKA ODPUŠTĚNÍ BOŽÍ VINY JAKO ZNEMOŽNĚNÍ TEODICEJE: „SEBEUPÁLENÍ“ HARTMUTA LANGEHO	138
1.	Krise farářovy identity	138
2.	Sám sobě myslitelem i katem	140
3.	Lidská bída s Bohem a bez Boha	142
4.	Boží a lidská vina	144
5.	Znemožnění teodiceje	146
6.	„Magický čtyřúhelník“ současného uvažování o teodiceji	149

D ZLO Z POHLEDU SOUČASNÉ TEOLOGIE

I.	TÉMA BOŽÍHO UTRPENÍ V SOUČASNÉM ŽIDOVSKÉM MYŠLENÍ: PŘÍKLAD HANSE JONASE	153
1.	Stvoření působí Bohu utrpení	154
2.	Rozchod s představou všemohoucího Boha	155
3.	Bůh nemohl zasáhnout	156
II.	TÉMA BOŽÍHO UTRPENÍ V SOUČASNÉM KŘESŤANSKÉM MYŠLENÍ	158
1.	Mimo teismus a ateismus	158
2.	Utrpení a boží slabost	160
3.	Utrpení jako cena za lásku?	163
4.	Proti tezi o slabém a trpícím Bohu	165
5.	Boží utrpení z lásky – nezodpovězení otázky teodiceje	169
III.	ÚVAHY O BOŽÍ MOCI A SÍLE TVÁŘÍ V TVÁŘ ZLU	176
1.	Výzva starozákonních výpovědí o Bohu	177
2.	Ukřížovaný jako boží moc a boží moudrost	181
3.	Přiznání, že Bůh zůstává nepochopitelný	184
4.	Otázka teodiceje musí zůstat otevřená – kvůli Bohu i kvůli člověku	187
5.	Důvěra v boží sebeospravedlnění	189
EPILOG		
	Smíme hovořit o boží odpovědnosti anebo také o boží vině?	191
POZNÁMKY		197